

»Želim samo, da bi bili nedolžno veseli, zato jih obiščem samo en dan! Če sami preveč nore, nisem kriv!« je odvrnil deček in šel dalje.

In ko je prišel Martinek domov, je ležal stari Kurent v poslednjih vzdihih. Ko je zagledal dečka, se je vendar veselo zasmel: »Vesel sem, da sem te našel. Le razveseljuj ljudi! Zdaj pa zaigraj še meni eno, da bom laže umrl!«

In deček je zapiskal. Zaplesala je njegova siva mamica, kimal je stari Kurent in mahal z rokama. Pesem je bila vedno lepša in poskočnejša.

Ko je Martinček nehal, je ležal starec na ležišču miren in tih, smejal se je kakor na veselem svatovanju.

In ko mu je deček pogledal v obraz, je videl, da je mrtev...

Kako so pisali stari narodi

Vsak otrok ima danes svoj svinčnik in pero za pisanje. Nekateri imajo raznobarvne svinčnike, drugi celo polnilna peresa, ki hranijo v sebi črnilo.

Vseh teh pripomočkov, ki smo jih našli, v starih časih ni bilo. Polnilna peresa so izumili šele pred kratkim. Saj pred nekaj več kot sto leti niso poznali niti navadnih jeklenih peres, kakršna vi danes uporabljate za pisanje.

Kako pa so potem pisali naši predniki? Kadar so ljudje hoteli nekaj zabeležiti, so se poslužili tistega, kar jim je bilo najbolj pri roki. S koničastim kamnom so risali znake in pisali po gladkih stenah in skalah.

Na pečinah se še danes vidijo slike in risbe, ki so jih pred mnogimi tisoči let risali s kamnom prazgodovinski ljudje. Ti davni prebivavci naše zemlje, ki so risali te znake v kamen, niso poznali hiš niti obleke, temveč so živeli v prirodnih špiljah in jamah in so se oblačili v kože divjih živali.

Egipčani so bili najizobraženejši narod v pričetku zgodovine. Izumili so pero iz lesa, katerega so pozneje prevzeli od njih tudi drugi stari narodi.

Rimljani so istotako pisali z lesenimi peresi. Pisarji so nosili s seboj pisalne potrebščine v usnjati torbici, v kateri je bil tintnik in goba. Ko so znanstveniki in starinoslovci izkopavali rimsko mesto Pompeji, katero je v rimski dobi zasul vulkan, so našli v mnogih hišah take preproste pisalne potrebščine. Rimljani pa so pisali tudi z navadnim, ošiljenim lesenim peresom po voščeni tablici. Ta način pisanja

so uporabljali tudi pozneje v srednjem veku, toda takrat je že prišlo v rabo gosje pero, ki je hitro izpodrinilo vse ostale načine pisanja. Da so mogli pisati z gosjimi peresom, so ga rezali tako, da mu je bil konec podoben našemu običajnemu jeklenemu peresu.

Ko so pred sto leti, po osvobojenju Srbov od Turkov, odprli v Beogradu prve srbske narodne šole, učenci niso imeli jeklenih peres, temveč so pisali z gosjimi peresi. Vsak učenec je moral prinesiti v šolo po štiri taka peresa. Učitelj je dijakom ta peresa rezal in pripravljajl za pisanje; za trud pa je obdržal od vsakega učenca po eno pero za sebe. Gosja peresa so se zelo hitro izrabila, zato so jih morali večkrat obrezavati in nadomestiti z novimi.

V starih časih so bogati ljudje namesto gosjih peres uporabljali labodja peresa, ker je veljal labod za fino in plemenito žival.

Visoke osebnosti so se posluževale za pisanje peres iz dragocenih kovin, iz srebra

in zlata. Imeli so celo peresa iz zlata, ki so bila okrašena z dragim kamenjem. Ta peresa so bila gotovo zelo lepa, toda kdo ve, ali so bila tudi pripravna za pisanje.

Najbolj pogosto so pisali ljudje s svinčniki, toda ti so se precej razlikovali od naših današnjih. Svinčnik je sestojal iz bakrene cevi, v katero je bil vložen svinec ali kaj podobnega. Sedaj polnijo svinčnike z grafitom, ime svinčnik se je pa ohranilo še do danes.

Neki svetovni potnik, ki je bil v 16. stoletju v Parizu, pravi v svojem potopisu: »Šli smo, da vidimo nekega človeka, ki je iznašel neko čudno stvar za pisanje. Ta možakar izdeluje peresa iz srebra, polni jih pa s črnilom, ki se ne suši, tako da se lahko cela stran pole papirja popiše, ne da bi bilo treba pero namakati v črnilo.«

Kaj bi ta potnik rekel danes, ko bi videl naša polnilna peresa in naše pisalne stroje?

Nekaj o stenografiji

Brez dvoma ste se gotovo tudi vi že vprašali: kako bi se dala zapisati vsaka beseda, katero pove govornik? Ali je to sploh mogoče? Seveda je, toda samo s stenografskimi znaki.

Stenografija ali tesnospisje pomeni zmanjšano pisanje. Na sliki vidite, kakšna je taka pisava. To niso nikake turške čačke, temveč napisano je »Zvonček je najlepši in najboljši slo-

venski mladinski list«. Vsi ti znaki so vzeti iz treh geometrijskih oblik: iz kroga, polkroga in ravnih črt. Znakov ni mnogo — vsega skupaj jih zado-
stuje okoli sto.

Ne samo to, da se more na stenografski način zapisati šolska predavanja, kar je zelo velike važnosti za učence in dijake, temveč stenografija se more uporabljati koristno tudi v mnogih drugih primerih. Že v starih časih so zapisovali na ta način govore slavnih ljudi in cerkvenih dostojanstvenikov. Dandanes se je pa ideja stenografije zelo razširila. Kmalu si sploh ne bo mogoče misliti dijaka, ki se ne bi posluževal tega načina pisave! V nekaterih starejših državah je že danes tako; vsak dijak, vsak uradnik že zna stenografirati.

Dobre strani te pisave so dovolj jasne. Med tem, ko se oni, ki ne zna stenografije, muči, da vjame na papir kakšno besedo, zapiše stenograf z dovršeno lahko točno in urno vsako besedo.

V prostih poklicih, kakor so novinarski, odvetniški itd. je postala stenografija neobhodno potrebna.

Za dijake in novinarje je dovolj, da pišejo 70—100 besed v minuti, kar pa nikakor ni dovolj za stenografiranje govorov na shodih ali v parlamentu (narodni skupščini), kjer je potreba napisati 130—150 besed v minuti.

